

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۹۰

پاسخنامه

پایه :	۵	موضوع :	قرآن ۵
تاریخ :	۹۰/۳/۲۴	ساعت :	۱۸

نام کتاب: برگزیده تفسیر نمونه، جلد چهار، سوره‌های یس - صافات - ص - زمر - حجرات

لطفاً فقط به ۸ سوال پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی‌شود (هر سوال ۲/۵ نمره)

* «لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ» یس: ۷ ۸۰

۱. مقصود از «قول» چیست و در مورد چه کسانی است؟

مقصود از «قول» وعده عذاب جهنم برای پیروان شیاطین است و این در مورد کسانی است که خطوط ارتباطی خود را با خدا قطع کرده و دریچه‌های هدایت را به روی خویش بسته‌اند. اینان هرگز ایمان نخواهند آورد.

* «وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ» یس: ۵۱ ۹۸

۲. تعبیر به «اجداث» و «رَبِّهِمْ» در آیه فوق به چه مطالبی اشاره دارد؟

اجداث: به خوبی نشان می‌دهد که معاد علاوه بر جنبه روحانی جنبه جسمانی هم دارد و از همان مواد قبلی، جسم جدید ساخته و پرداخته می‌شود.

رَبِّهِمْ: ربوبیت و مالکیت و تربیت خداوند ایجاب می‌کند که حساب و کتاب در کار باشد.

* «لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ» صافات: ۴۷

۳. «غول» و «ینزفون» را ترجمه کرده، مقصود از «ینزفون» را در این آیه شریفه بنویسید. ۱۳۶

غول: در اصل به معنی فساد است که به طور پنهانی در چیزی نفوذ می‌کند.

ینزفون: در اصل از ماده «نزف» به معنی از بین بردن چیزی به صورت تدریجی گرفته شده و در اینجا منظور از بین رفتن تدریجی عقل و رسیدن به حد سکر است که در مورد شراب طهور بهشت مطلقاً وجود ندارد. پس چنین شرایطی نه از عقل می‌کاهد و نه تولید فساد می‌کند.

* «فَبَشِّرْهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ» صافات: ۱۰۱

۴. سه بشارتی را که در آیه فوق آمده است، بنویسید. ۱۴۸

۱. بشارت تولد فرزندی پسر. ۲. بشارت رسیدن آن به سن نوجوانی. ۳. بشارت موصوف بودن او به صفت والای حلم.

* «خُذْ بِيَدِكَ ضِغْثًا فَاضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنُثْ» ص: ۴۴

۵. آیه فوق را تفسیر کرده و بنویسید در مورد کدام یک از پیامبران الهی است؟ ۱۸۹

حضرت ایوب(ع) - وقتی که ایشان بهبودی حاصل کرد، مشکلی برایش باقی ماند و آن سوگندی بود که در مورد همسرش «لیا» دختر یعقوب خورده بود، چون تخلقی از او دید و در آن حال بیماری سوگند یاد کرد که هرگاه قدرت پیدا کند یکصد ضربه یا کمتر بر او بزند. البته بعد از بهبود یافتن می‌خواست به خاطر وفاداری‌ها و خدماتش او را ببخشد ولی مسأله سوگند و نام خدا در میان بود. خداوند این مشکل را نیز برای او حل کرد. آیه می‌فرماید: و به او گفتیم بسته‌ای از ساقه‌های گندم (یا مانند آن) را بگیر و با آن (همسرت را) بزن و سوگند خود را مشکن.

۶. شأن نزول آیه را بنویسید.

از امام باقر(ع) روایت شده که ابوجهل و جماعتی از قریش نزد ابوطالب عموی پیامبر(ص) آمدند و گفتند: برادرزاده‌ات ما را آزار داده و خدایان ما را نیز ناراحت کرده است. او را بخوان و دستور بده از خدایان ما دست بردارد تا ما هم به خدای او ناسزا نگوییم. پیامبر در جواب فرمود: آیا آنها حاضرند جمله‌ای را با من موافقت کنند و در سایه آن بر تمام عرب حکومت کنند؟ ابوجهل گفت: بله موافقم، با کدام جمله هستی؟ پیامبر(ص) فرمود: تقولون لا إله إلا الله. چون حاضران این جمله را شنیدند وحشت زده شدند و انگشتها در گوش کردند و با سرعت بیرون رفتند، در حالی که می‌گفتند: چنین چیزی را تاکنون نشنیده‌ایم.

✽ «أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ» ۲۰۵ زمر: ۳

۷. آیه فوق متحمل چند معناست؟ آنها را توضیح دهید.

دو معنی: ۱. آنچه را خدا می‌پذیرد تنها دین خالص و تسلیم بی‌قید و شرط در برابر فرمان اوست. ۲. دین و آیین خالص را تنها از خدا باید گرفت چون آنچه ساخته و پرداخته افکار انسانهاست نارسا و آمیخته با خطاست.

✽ «اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَانِي» زمر: ۲۳

۸. مقصود از «متشابه» و «مثنایی» را در آیه شریفه بنویسید. ۲۱۹

متشابه: کلامی است که قسمت‌های مختلف آن با یکدیگر هماهنگ است، هیچ تضاد و اختلافی در آن نیست، خوب و بد ندارد. مثنایی: ممکن است اشاره به تکرار مباحث مختلف داستان‌ها، سرگذشت‌ها، مواظ و اندرزها بوده باشد، اما تکراری که هرگز ملال‌آور نیست بلکه شوق‌انگیز و نشاط آفرین است و این یکی از اصول مهم فصاحت به شمار می‌رود.

✽ «وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا» حجرات: ۹

۹. ضمن بیان شأن نزول آیه، مقصود از «اقتتلوا» را در این آیه بنویسید. ۴۸۶

شأن نزول: میان دو قبیله اوس و خزرج اختلاف افتاد و سبب شد که گروهی از آن دو به جان هم بیفتند و با چوب و کفش یکدیگر را بزنند. آیه نازل شد و راه برخورد با چنین حوادثی را به مسلمانان آموخت. اقتتلوا: از ماده «قتال» به معنی جنگ است ولی در اینجا قرائن گواهی می‌دهد که هر درگیری و نزاعی را شامل می‌شود.